

Lupa- ja valvontavirasto
PL 20
13035 LVV
kirjaamo@lvv.fi

Luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen lausunto, Tervakankaan tuulivoimahanke, Tuulivoimapuisto Tervakangas Ky, Kiiminkijoen (FI1101202), Ison Jänisjärven lehdon ja leton (FI1200454), Huokostörmän (FI1200408), Kuirivaaran (FI1200406) ja Iso Saarisuon (FI1200453) Natura-alueet, Puolanka

Natura-arviointi on laadittu Tervakankaan tuulivoimahankkeen YVA-menettelyn yhteydessä. Natura-arviointi on päivätty 6.10.2025 ja sen on laatinut Ramboll Finland Oy. Hanke sijoittuu Kiiminkijoen, Ison Jänisjärven lehdon ja leton, Huokostörmän, Kuirivaaran ja Iso Saarisuon Natura-alueiden läheisyyteen.

1 Arvioinnin kohteena olevat Natura-alueet

Kiiminkijoki (FI1101202, SAC)

Kiiminkijoki on laaja Natura 2000 -verkoston alue, joka käsittää jokia, järviä ja kosteikoita. Vesistön latva-alueet sijaitsevat idässä, ja vesistö laskee länteen, kohti Itämeren ja Oulun edustaa. Joen pääuoman pituus on n. 180 km ja Kiiminkijoen Natura-alue kattaa 11545 hehtaarin alueen. Alueen suojeluperusteina on neljä direktiiviluontotyyppiä sekä luontodirektiivin liitteen II lajeista lietetatar. Lähimmillään Natura-alue on noin 430 m päässä Tervakankaan hankealueesta.

Natura-alueen suojelutavoitteena on alueen merkityksen säilyttäminen Natura tietolomakkeella mainituille suojeluperusteille. Alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään alueen käyttöä ohjaamalla. Luontotyyppien, lajin ja populaation määrää lisätään ja elinvoimaisuutta parannetaan ennallistamis- ja hoitotoimenpitein.

Ison Jänisjärven lehto ja letto (FI1200454, SAC)

Ison jänisjärven lehto ja letto on 22 ha kokoinen pienialainen Natura-alue. Sen luontotyyppinä luonnehtivat lähteiköt, letot sekä boreaaliset luonnonmetsät ja lehdot. Alueen suojeluperusteina on kuuden direktiiviluontotyyppin lisäksi salassa pidettävä luontodirektiivin liitteen II kasvilaji. Alue on lähimmillään 819 m etäisyydellä Tervakankaan hankerajauksesta.

Natura-alueen suojelutavoitteena on alueen merkityksen säilyttäminen Natura tietolomakkeella mainituille suojeluperusteille. Alueen suojelussa ja hoidossa painotetaan

luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tilan säilyttämistä turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys sekä tilan parantamista ennallistamis- ja hoitotoimenpitein.

Huokostörmä (FI1200408, SAC)

Huokostörmä on vanhojen metsien ja soiden luonnehtima Natura 2000 -alue, jonka suojeluperusteina on kymmenen luontodirektiivin liitteen I luontotyyppiä. Natura-alue sijaitsee noin 50 metrin etäisyydellä Tervakankaan hankkeen sähkönsiirtolinjasta.

Natura-alueen suojelutavoitteena on alueen merkityksen säilyttäminen Natura tietolomakkeella mainituille suojeluperusteille. Alueen suojelussa ja hoidossa painotetaan luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tilan säilyttämistä turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys.

Kuirivaara (FI1200406, SAC)

Kuirivaara on laaja, 1753 hehtaarin kokoinen Natura-alue, joka koostuu vanhojen metsien kohteesta, lehtojensuojelualueesta sekä soidensuojeluohjelman kohteesta. Kuirivaaran Natura-alueen suojeluperusteina on 13 direktiiviluontotyyppiä sekä luontodirektiivin liitteen II lajit liito-orava ja lettorikko. Natura-alue sijoittuu lähimmillään noin 230 metrin päähän Tervakankaan sähkönsiirtolinjasta.

Natura-alueen suojelutavoitteena on alueen merkityksen säilyttäminen Natura tietolomakkeella mainituille suojeluperusteille. Alueen suojelussa ja hoidossa painotetaan luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tilan säilyttämistä turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys sekä tilan parantamista ennallistamis- ja hoitotoimenpitein.

Iso Saarisuo (FI1200453, SAC)

Ison Saarisuon Natura-alue on noin 73 hehtaarin kokoinen, täysin luonnontilainen aapasuo. Alueen suojeluperusteina on kuusi luontodirektiivin liitteen I luontotyyppiä. Iso Saarisuo sijoittuu lähimmillään noin 50 metrin päähän Tervakankaan tuulivoimapuiston sähkönsiirtolinjasta.

Natura-alueen suojelutavoitteena on alueen merkityksen säilyttäminen Natura tietolomakkeella mainituille suojeluperusteille. Alueen suojelussa ja hoidossa painotetaan luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tilan säilyttämistä turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys.

1.1 Natura-arviointi**Arvioinnin kohteena oleva Tervakankaan tuulivoimahanke**

Lupa- ja valvontavirasto on kuuluttanut Puolangan kunnassa sijaitsevan Tervakankaan tuulivoimala-alueen ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (YVA-selostus). YVA-selostuksessa tarkastellaan hankkeen toteuttamatta jättämisen (VE0) lisäksi yhtä toteuttamisvaihtoehtoa (VE1), jossa alueelle rakennetaan enintään 9 tuulivoimalaa. Lisäksi hankkeessa tutkitaan sähkönsiirtoreittiä SVE1, jossa hankealue liitetään noin 20,8 kilometrin pituisella 110 kV voimajohtolla hankealueen eteläpuolelle Kajaven Seitenoikea-Puolanka 110 kV voimajohtoon.

Arvioinnissa esitetty näkemys Natura-alueisiin kohdistuvista vaikutuksista

Hankealueen lähellä sijaitsevan Kiiminkijoen Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontotyyppeihin tai lajiin ei arvioida aiheutuvan merkittäviä vaikutuksia Tervakankaan hankkeen toteuttamisesta.

Hankealueen lähellä sijaitsevan Ison Jänisjärven lehdon ja leton Natura-alueen suojeluperusteena oleville luontotyypeille arvioidaan aiheutuvan korkeintaan pieni kielteinen vaikutus, sillä Natura-alue ja hankealue sijaitsevat eri päävesistöalueilla. Sähkönsiirtolinjan aiheuttamasta reunavaikutuksesta arvioidaan aiheutuvan korkeintaan pieni kielteinen vaikutus Huokostörmän, Kuirivaaran ja Iso Saarisuon Natura-alueiden suojeluperusteluontotyyppeihin.

Suojeluperusteena oleville kasvilajeille ei arvioida aiheutuvan kielteisiä vaikutuksia hankkeen toteuttamisesta. Kuirivaaran suojeluperusteena olevalle liito-oravalle sähkönsiirtoreitin rakentamisen vaikutukset verrattuna nykytilaan ovat arvioinnin mukaan korkeintaan pieniä kielteisiä.

Natura-alueiden ja hankealueen lähistöllä ei arvioinnin mukaan sijaitse viimeisimmän tiedon perusteella muita hankkeita, joiden yhteisvaikutusta Natura-alueisiin Tervakankaan tuulivoimapuiston kanssa olisi tarpeen arvioida.

Natura-arvioinnin johtopäätöksenä esitetään, että hankkeesta koituu korkeintaankin vain lieviä; lyhytkestoisia ja pienimuotoisia ympäristövaikutuksia, jotka eivät aiheuta merkittäviä tai pysyviä laadullisia alenemia ympäröivien Natura-alueiden suojeluperusteena olevien lajien populaatioille, tai alueiden suojeluperusteisille luontotyypeille.

1.2 Lupa- ja valvontaviraston lausunto Natura-arvioinnista

Natura-arvioinnin asianmukaisuus

Natura-arviointi on luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaan tehtävä asianmukaisella tavalla. Luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdassa edellytetty arviointimenettely on toimeenpantu luonnonsuojelulain 35 §:llä. Luonnonsuojelulain 35 §:n mukaisen arviointi- ja lausuntomenettelyn tehtävänä on tuottaa objektiivista tietoa viranomaiselle sen

varmistamiseksi, että hanke ei yksin tai yhdessä muiden hankkeiden tai suunnitelmien kanssa merkittävästi heikennä Natura-alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja.

Oikeuskäytännön mukaan asianmukainen arviointi sisältää täydellisiä, täsmällisiä ja lopullisia toteamuksia ja päätelmiä, joilla voidaan hälventää kaikenlainen perusteltu tieteellinen epäily ehdotettujen töiden vaikutuksista kyseessä olevaan alueeseen (mm. asiat C-236/01, kohdat 106 ja 113, C-127/02, kohta 59, C-304/05, kohta 69). Arviointia ei voida pitää asianmukaisena, jos alueen luontotyyppejä ja lajeja koskevat tiedot puuttuvat tai ne eivät ole luotettavia eivätkä ajantasaisia (mm. asia C-43/10, kohta 115). Natura-arvioinnin tulee muodostaa itsenäinen kokonaisuus, jossa johtopäätökset perustellaan täsmällisiin tieteellisiin seikkoihin perustuen. Vaikutukset suojelun perusteena oleviin luonnonarvoihin tulee arvioida yksin ja yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa (mm. asiat C-127/02, C-6/04, C-98/03, C-538/09).

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että Natura-arviointi ei ole asianmukaisesti laadittu sen arvioimiseksi, heikentääkö arvioitu Tervakankaan tuulivoimahanke niitä luonnonarvoja, joiden perusteella Kiiminkijoen, Ison Jänisjärven lehdon ja leton, Huokostörmän, Iso Saarisuon ja Kuirivaaran Natura-alueet on hyväksytty Natura 2000 verkostoon, vaan siinä on seuraavaksi käsiteltäviä puutteita.

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että Natura-arviointia on täydennettävä seuraavalla tavalla:

- Hankekuvauksen tarkentaminen
- Arvioinnissa käytetyn aineiston täydentäminen, jotta johtopäätökset on mahdollista tehdä
- Yhteisvaikutusten arvioinnin tarkentaminen

Arvioinnin toteuttamistapa

Lupa- ja valvontavirasto huomauttaa, että selvitys Natura-arvioinnin tarpeesta ja luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen Natura-arviointi ovat erillisiä asiakirjoja. Selvitys Natura-arvioinnin tarpeesta kuuluu YVA-ohjelma vaiheeseen. Tässä Tervakankaan hankkeeseen liittyvässä Natura-arvioinnissa todetaan ensin, että arviointi kohdistetaan hankealueesta 10 kilometrin säteelle sijoittuviin SAC-alueisiin ja 15 kilometrin säteelle sijoittuviin SPA-alueisiin. Etäisyysrajausta ei arvioinnissa perustella. Tämän jälkeen esitetään lyhyesti perusteet sille, miksi kuudelle kyseisellä 10/15 km vyöhykkeellä sijaitsevalle Natura-alueelle (Sikanoreikko, Äikänselkä, Nuottivaara–Puhakkasuo, Louhensuo, Kuorejärvi ja Siikavaaran-Korpijoen seutu) ei ole mahdollista syntyä kielteisiä vaikutuksia ja ne jätetään arvioinnin ulkopuolelle. LVV toteaa, että tämä selvitys Natura-arvioinnin tarpeesta ei kuulu luonnonsuojelulain 35 §:n mukaiseen Natura-arviointiin.

LVV katsoo, että arvioinnissa esitetty hankekuvaus ei ole riittävän yksityiskohtainen Natura-vaikutusten arvioimiseksi. Arvioinnissa on esitetty hyvin pienimittakaavaisessa karttakuvassa hankkeen ja sähkönsiirtolinjan SVE1 sijoittuminen, sekä toisessa pienimittakaavaisessa kartassa hankealueen ympäristöön sijoittuvat Natura-alueet. Näistä karttakuvista ei saa kunnollista käsitystä hankealueen tai sähkönsiirtoreitin sijoittumisesta suhteessa arvioitaviin Natura-alueisiin. Arvioinnissa ei esitetä tarkempaa kuvausta suunnitelluista tuulivoimaloista. Arvioinnista puuttuu täysin kuvaus suunnitellun sähkönsiirtolinjan rakenteista. Arvioinneissa ei myöskään esitetä muiden tuulivoimarakenteiden, kuten huoltoteiden, maakaapeleiden tai sähköasemien sijoittumista ja toteutus suunnitelmia.

LVV toteaa, että Natura-arvioinnissa ei esitetä biotooppikuvioita tai lajihavaintoja kartalla, vaikka arvioinnin lähtöaineistoissa mainitaan SAKTI-kuviotietojärjestelmän biotooppiaineisto ja Lajitietokeskuksen havaintoaineistot. LVV toteaa, että arvioinnissa ei ole esitetty kuinka suojeluperusteena olevat luontotyypit ja lajit sijoittuvat Natura-alueille suhteessa hankkeessa suunniteltuihin rakenteisiin ja vaikutusalueisiin. Arvioinnissa ei ole käsitelty luontotyyppien edustavuutta ja luonnontilaisuutta.

Tervakankaan tuulivoimahankkeen YVA-menettelyn yhteydessä sähkönsiirtoreitin vaikutusalueelta kerättyä liito-oravan havaintoaineistoa ei ole Natura-arvioinnissa lainkaan hyödynnetty liito-orava vaikutusten arvioimisessa. LVV näkee tämän merkittävänä puutteena. LVV huomauttaa, että Tervakankaan YVA-selostuksen mukaan hankkeen suurimmat eläimistövaikutukset kohdistuvat liito-oravaan, jonka kulkuyhteydet sähkönsiirtoreitin vaikutusalueella heikkenevät tai katkeavat, ja kaikkiaan sähkönsiirtoreitin vaikutukset liito-oravalle arvioidaan YVA-selostuksessa lieventämistoimenpiteet huomioidenkin merkittävyydeltään suureksi kielteiseksi. Liito-oravaa koskeva aineisto Natura-arvioinnissa on riittämätön.

Lupa- ja valvontavirasto huomauttaa, että Natura-arvioinnissa yhteisvaikutuksilla tarkoitetaan kaikkia niitä vaikutuksia, jotka kohdistuvat samaan suojeluperusteeseen riippumatta siitä missä Natura-alueen osissa, milloin ja millä tavalla vaikutukset ilmenevät. Vaikutusten arvioinnissa keskitytään niihin vaikutuksiin, jotka ovat suurempia kuin Natura-alueella verkostoon ehdotettaessa. Komission tiedonannon (2018) mukaan yhteisvaikutusten arvioinnin on oltava erottamaton osa yleistä arviointia eikä vain ”sivuhuomio” arviointiprosessin lopussa. Yhteisvaikutukset on Natura-arvioinnissa käsitelty hyvin pintapuolisesti. LVV toteaa, että arvioinnissa ei ole perusteltu arvioinnin johtopäätöstä siitä, että Tervakankaan hankkeen toteuttaminen ei aiheuta merkittäviä vaikutuksia Kiiminkijoen suojeluperusteena oleville luontotyypeille tai lajeille. LVV on antanut 19.3.2026 Natura-lausunnon Kiiminkijoen Natura-arvioinnista liittyen Aittovaaran tuulivoimahankkeeseen Pudasjärvellä (LVV-U/24920/2026). Lausunnon todetaan, että Kiiminkijoen suojeluperusteena olevien luontotyyppien luonnontilaiset jokireitit sekä pikkujot ja purot osalta vaikutusten arviointia ei voida pitää asianmukaisesti toteutettuna, eikä Natura-arviointi anna edellytyksiä merkittävien heikentävien vaikutusten poissulkemiseen.

LVV huomauttaa, että Natura-arvioinnissa merkittävyyttä arvioidaan kaksipuolaisella asteikolla; ei merkittävää heikennystä – merkittävä heikennys. Tässä Natura-arvioinnissa tätä arviointitapaa ei noudateta järjestelmällisesti.

1.3 Lupa- ja valvontaviraston johtopäätös Natura-arvioinnista

Luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaan toimivaltaiset viranomaiset voivat antaa hyväksyntänsä suunnitelmalle tai hankkeelle vasta varmistuttuaan siitä, ettei suunnitelma tai hanke vaikuta kyseisen Natura-alueen koskemattomuuteen. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että hankkeelle voi myöntää luvan tai suunnitelman hyväksyä vain, kun Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontoarvoihin kohdistuvat merkittävästi heikentävät vaikutukset ovat poissuljettuja (LSL 39 §).

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, ettei esitettyä vaikutusten arviointia voida pitää minkään Natura-alueen osalta asianmukaisesti toteutettuna. Natura-arviointi ei anna edellytyksiä Tervakankaan tuulivoimahankkeesta Kiiminkijoen, Ison Jänisjärven lehdon ja leton, Huokostörmän, Kuirivaaran tai Iso Saarisuon Natura-alueiden suojelun perusteena oleville luontodirektiivin mukaisille luontotyypeille tai lajeille aiheutuvien merkittävien heikentävien vaikutusten poissulkemiseen.

Viranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen eikä hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa. Mikäli hankkeen suunnittelua halutaan jatkaa, on vaikutusten arviointia täydennettävä, ja täydennetystä arvioinnista on pyydettävä uudet lausunnot luonnonsuojelulain 35 § mukaisesti.

2 Asian käsittelijät

Asian on esitellyt ylitarkastaja Aira Muhiya ja ratkaissut ylitarkastaja Riikka Juutinen Lausunto on hyväksytty sähköisesti. Merkintä hyväksynnästä on lausunnon viimeisellä sivulla.

Maksutiedot

Suoritemaksu on 996 euroa. Luonnonsuojelulain 35 §:ssä tarkoitettu Natura-arviointia koskeva lausunto on Lupa- ja valvontaviraston maksullisista suoritteista vuonna 2026 annetun valtioneuvoston asetuksen (1177/2025) liitteen mukaan maksullinen julkisoikeudellinen suorite, josta Lupa- ja valvontavirasto perii ajankäyttöön perustuvan maksun (83 euroa/tunti). Lausunnon valmisteluun on käytetty 12 työtuntia. Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnon perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Lupa- ja valvontavirastosta kuuden kuukauden

kuluessa tämän lausunnon antamispäivästä. Suoritemaksua koskeva oikaisuvaatimusohje on liitteenä.

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihde: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/92381/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/92381/2026 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Muhiya Aira 04.06.2026 11:28

Ratkaisija Juutinen Riikka 04.06.2026 12:40